

Άρειος Πάγος 21/2014 (Β1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή: <http://www.areiospagos.gr/>, ΕΕΔ Τόμος 73/2014, Σελ. 460

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β1' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Βασίλειο Λυκούδη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Ανδρέα Δουλγεράκη, Νικόλαο Πάσσο, Δημήτριο Κόμη και Μιχαήλ Αυγουλέα, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 3 Δεκεμβρίου 2013, με την παρουσία και του γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Του αναιρεσείοντος - καλούντος: Π. Π. (Ρ. Ρ.) του Γ., κατοίκου ..., ο οποίος παραστάθηκε με την πληρεξούσια δικηγόρο του Αικατερίνη Καπούδα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3226/2004 και μετά από τις 12337/2011 και 3406/2013 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Των αναιρεσιβλήτων - καθών η κλήση: 1) Κοινοπραξίας με την επωνυμία "ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΦΑΛΗΡΙΚΟΥ ΟΡΜΟΥ", που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) ανώνυμης τεχνικής εταιρείας με την επωνυμία "ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ ΑΤΕ", που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα, 3) ανώνυμης τεχνικής εταιρείας με την επωνυμία "ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, 4) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΕ", που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα και 5) ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Χ. Κ. ΑΕ", που εδρεύει στο ... και εκπροσωπείται νόμιμα. Οι 3η και 5η των αναιρεσιβλήτων εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Στυλιανό Βλαστό με δηλώσεις του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ, ενώ οι 1η, 2η και 4η δεν παραστάθηκαν στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 31-5-2007 αγωγή του ήδη αναιρεσείοντος, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 1769/2008 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 6034/2009 του Εφετείου Αθηνών. Την

αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζήτησε ο αναιρεσείων με την από 14-2-2012 αίτησή του.

Εκδόθηκε η 27/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου, η οποία κήρυξε τη συζήτηση απαράδεκτη. Η υπόθεση επανέρχεται για συζήτηση με την από 29-3-2013 κλήση του αναιρεσειόντος - καλούντος.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Μιχαήλ Αυγουλέας διάβασε την από 20-11-2012 έκθεση της Αρεοπαγίτου Βαρβάρας Κριτσωτάκη, που έχει ήδη αποχωρήσει από την Υπηρεσία, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρεσεως.

Η πληρεξούσια του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Από τις διατάξεις των άρθρων 576 § 2, 568 § 1 και 498 § 1 ΚΠολΔ συνάγεται ότι ο Άρειος Πάγος οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως αν κλήθηκε νομίμως και εμπροθέσμως ο μη εμφανισθείς αντίδικος του επισπεύδοντος τη συζήτηση της αιτήσεως αναίρεσεως και σε καταφατική περίπτωση να προχωρήσει στη συζήτηση παρά την απουσία του. Στην κρινόμενη υπόθεση, από τις προσκομιζόμενες με επίκληση από τον αναιρεσειόντα των υπ' αρ.: 1) 7231/5-6-2013, 2) 7235/5-6-2013 και 3) 7232/2-7-2013 εκθέσεις της δικαστικής επιμελήτριας, στο Πρωτοδικείο Αθηνών, ..., αποδεικνύεται ότι ακριβές αντίγραφο της κρινόμενης αίτησης καθώς και κλήση για να παραστούν κατά τη αναφερόμενη στην αρχή της παρούσης δικάσιμο, επιδόθηκε νομοτύπως και προσηκόντως, στις υπό στοιχεία, 1, 2 και 4 των αναιρεσίβλητων. Επομένως, αφού αυτές δεν παραστάθηκαν, κατά την εκφώνηση της υποθέσεως από τη σειρά της στο πινάκιο, ούτε εκπροσωπήθηκαν με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση, παρά την απουσία τους.

2. Κατά το άρθρ. 1 του ν. 551/1915 "περί ευθύνης προς αποζημίωσιν των εξ ατυχημάτων εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων", όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. της 24.7/25.8.1920 και διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρ. 38 εδ. α' ΕισΝΑΚ, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν, το οποίο επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ

αφορμής αυτής σε εργάτη ή υπάλληλο των εργασιών ή επιχειρήσεων που αναφέρονται στο άρθρ. 2 του ίδιου νόμου (εργατικό ατύχημα), θεωρείται κάθε βλάβη, η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, άσχετου μεν με τη σύσταση του οργανισμού του παθόντος και τη βαθμιαία φθορά του από τις συνθήκες της εργασίας, αλλά συνδεόμενου οπωσδήποτε μ' αυτή λόγω της εμφάνισής του κατά την εκτέλεσή της ή εξ αφορμής αυτής, δηλαδή θα πρέπει το αίτιο, στο οποίο οφείλεται το εργατικό ατύχημα, να μην ανάγεται αποκλειστικά στην οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος και το οποίο συνεπώς δεν θα συνέβαινε χωρίς την εργασία και τις περιστάσεις εκτέλεσής της (ΟΛΑΠ 1287/1986). Σε περίπτωση τέτοιου ατυχήματος οφείλεται κατ' αρχήν η προβλεπόμενη από το άρθρ. 3 του ως άνω νόμου αποζημίωση, για την οποία η ευθύνη του εργοδότη είναι αντικειμενική, δηλαδή αυτός ευθύνεται σε καταβολή της αποζημίωσης ανεξάρτητα από την ύπαρξη πταίσματός του ή πταίσματος των προστηθέντων από αυτόν προσώπων, μπορεί δε κατ' εφαρμογή του άρθρ. 16 § 4 εδ. (α), (β) και (γ) του ν. 551/1915 να μειωθεί, κατά την κρίση του δικαστηρίου, η αποζημίωση μέχρι το μισό της μόνον όταν ο παθών επέδειξε την ειδική αμέλεια που συνίσταται στην από μέρους του αδικαιολόγητη παράβαση των διατάξεων νόμων, διαταγμάτων ή συναφών κανονισμών, που θέτουν τους όρους ασφάλειας στην εργασία και έχουν εκδοθεί από την αρμόδια αρχή ή τον κύριο της επιχείρησης, εφόσον στην τελευταία περίπτωση κυρώθηκαν από την αρχή. Πλήρη αποζημίωση κατά το κοινό δίκαιο έχουν το δικαίωμα κατά το άρθρ. 16 § 1 του ν. 551/1915 να ζητήσουν ο παθών από εργατικό ατύχημα και σε περίπτωση θανάτου του οι προσδιοριζόμενοι στο άρθρ. 6 του ν. 551/1915 συγγενείς του μόνον όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν προσώπων ή όταν έγινε σε εργασία ή επιχείρηση στην οποία δεν τηρήθηκαν οι παραπάνω διατάξεις για τους όρους ασφάλειας και σε αιτιώδη με αυτές συνάφεια. Τέτοιες διατάξεις είναι ειδικότερα μόνον εκείνες που προβλέπουν συγκεκριμένα μέτρα, μέσα και τρόπους προς επίτευξη της ασφάλειας των εργαζομένων και όχι τρίτων, δηλαδή δεν αρκεί ότι το ατύχημα επήλθε από την παράβαση όρων, οι οποίοι επιβάλλονται μόνον από την κοινή αντίληψη, την υποχρέωση πρόνοιας και την απαιτούμενη στις συναλλαγές επιμέλεια, χωρίς κατά τα λοιπά να προβλέπονται από ειδική διάταξη νόμου (ΟΛΑΠ 26/1995). Σε περίπτωση πάντως που ο παθών από εργατικό ατύχημα υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ, ο εργοδότης, όπως συνάγεται από τις διατάξεις των άρθρ. 34 § 2 και 60 § 3 του α.ν. 1846/1951 "περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων", σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των

άρθρ. 16 §§ 1 και 3 του ν. 551/1915, απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση αποζημίωσης του παθόντος, είτε αυτή είναι η κατά το κοινό δίκαιο αποζημίωση είτε πρόκειται για την ειδική αποζημίωση του ν. 551/1915 και μόνον αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν προσώπων υποχρεούται αυτός να καταβάλει στον παθόντα τη διαφορά μεταξύ της οφειλόμενης κατά το κοινό δίκαιο αποζημίωσης και του ολικού ποσού των χορηγούμενων σ' αυτόν από το ΙΚΑ παροχών. Δόλος είναι η γνώση και η θέληση πραγματώσεως της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος. Κατά την έννοια του όρου, αρκεί και ο ενδεχόμενος δόλος ο οποίος υπάρχει οσάκις ο δράστης αποφάσισε να προχωρήσει στην πράξη, απλώς ελπίζοντας -ευχόμενος ότι τελικά δεν θα επέλθει το αξιόποιο αποτέλεσμα. Δεν εντάσσεται στο πεδίο του ενδεχόμενου δόλου η "ενσυνειδήτη αμέλεια" για τη συνδρομή της οποίας απαιτείται όχι ελπίδα αλλά πίστη περί μη επέλευσης του εγκληματικού αποτελέσματος. Η ως άνω απαλλαγή αφορά όχι μόνο την περίπτωση που το ατύχημα προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη του εργοδότη ή του παθόντος, αλλά και όταν αυτό προκλήθηκε από ενέργεια ή παράλειψη των προσώπων που προστήθηκαν από τον εργοδότη, τα οποία επίσης καλύπτονται από την απαλλαγή, ενώ καλύπτεται και η περίπτωση της ειδικής αμέλειας, που αφορά, κατά τα προεκτεθέντα, την παράβαση ειδικών διατάξεων για τους όρους ασφάλειας των εργαζομένων. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις ο παθών από εργατικό ατύχημα, ασφαλισμένος ή όχι στο ΙΚΑ, και αναλόγως τα μέλη της οικογένειάς του, διατηρούν κατά του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν προσώπων τις αξιώσεις τους για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης, εφόσον το ατύχημα οφείλεται σε πταίσμα τους, που συνιστά εν προκειμένω και η αμέλεια ως προς την τήρηση των προβλεπόμενων από γενικές ή ειδικές διατάξεις όρων ασφάλειας των εργαζομένων και όχι μόνον η ως άνω ειδική αμέλεια (ΑΠ 412/2008), αφού η αξίωση χρηματικής ικανοποίησης της ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης τους κατά τα άρθρ. 299 και 932 ΑΚ είναι διαφορετικής φύσης και δεν καλύπτεται από την απαλλαγή τους από κάθε υποχρέωση για αποζημίωση ή από την ειδική αποζημίωση κατά το ν. 551/1915, που αφορούν αξιώσεις καθαρά περιουσιακού χαρακτήρα. Στην προκειμένη περίπτωση όπως προκύπτει από το δικόγραφο της αγωγής επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, το οποίο παραδεκτά επισκοπεί ο Άρειος Πάγος, ο αναιρεσείων ιστορούσε ότι, στις 30-7-2002 προσλήφθηκε από τις αναιρεσίβλητες εταιρίες, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου ως ανειδίκευτος εργάτης οικοδομών, προκειμένου να

απασχοληθεί στα Ολυμπιακά έργα την εκτέλεση των οποίων είχαν αναλάβει οι τελευταίες στην περιοχή του Φαληρικού Όρμου. Ότι στις 5-8-2002 και ενώ εργαζόταν στο εργοτάξιο κατασκευής των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων "Beats Volley" και ανάπλασης της γύρω περιοχής, τραυματίστηκε σοβαρά και συνεπεία του εργατικού αυτού ατυχήματος κρίθηκε ανάπηρος, σύμφωνα με αποφάσεις του Διευθυντή του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, σε ποσοστό 67% και κατά ποσοστό 50% συνεπεία ψυχιατρικής πάθησης που ήταν απότοκος του τραυματισμού του. Ότι το ως άνω ατύχημα οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα των αρμοδίων οργάνων των αναιρεσιβλήτων, οι οποίοι κατά παράβαση των επιτακτικών κανόνων και όρων ασφαλείας, δεν είχαν λάβει μέτρα για την ασφάλεια των εργαζομένων καίτοι ήταν υποχρεωμένοι προς τούτο από τις αναφερόμενες ειδικές διατάξεις νόμων και κανονισμών. Ότι συνεπεία του ως άνω εργατικού ατυχήματος και του εντεύθεν σοβαρού τραυματισμού του κατέστη εφ' όρου ζωής ανίκανος προς εργασία, συνταξιοδοτηθείς ήδη λόγω της ανικανότητάς του αυτής από το ΙΚΑ και έτσι απώλεσε τα εισοδήματα που με πιθανότητα και κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων θα αποκτούσε από την άνω εργασία του, αν δεν υφίστατο το ατύχημα. Και ότι κατά το χρονικό διάστημα από 1-10-2005 έως 31-12-2021, που θα συνταξιοδοτηθεί λόγω γήρατος, η αποθετική αυτή ζημία του (διαφυγόντα εισοδήματα) ανέρχεται, υπολογιζόμενων των καθαρών ημερομισθίων που θα αποκέρδαινε, των υπερωριών που θα πραγματοποιούσε και των εργοδοτικών και εργατικών εισφορών επ' αυτών, μείον της σύνταξης που λαμβάνει από το ΙΚΑ, στο συνολικό ποσό των 707.964,20 ευρώ, το οποίο και ζητεί να του καταβάλουν οι αναιρεσίβλητες. Με το περιεχόμενο και το αίτημα αυτό η ως άνω αγωγή δεν είναι νόμιμη, αφού από τα εκτιθέμενα σ' αυτήν ο αναιρεσείων ως οικοδόμος απασχολούμενος στην Ελλάδα, υπάγεται εκ του νόμου στην ασφάλιση του ΙΚΑ, από το οποίο και συνταξιοδοτείται, εξαιτίας της εκ του περιγραφόμενου εργατικού του ατυχήματος ανικανότητάς του προς εργασία, όπως αναφέρεται στην αγωγή. Επομένως σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη οι αναιρεσίβλητες εργοδότης του, απαλλάσσονται τόσο της κατά το κοινό δίκαιο ευθύνης τους για αποζημίωση (ΑΚ 298, 929), όσο και της προβλεπόμενης από το Ν. 551/1914 ειδικής αποζημίωσης εκτός εάν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο, η απαλλαγή τους δε αυτή καλύπτει και την περίπτωση της ειδικής αμέλειας, κατά την οποία το ατύχημα έγινε γιατί δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις που ειδικώς προβλέπουν τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων. Ειδικότερα, οι αναιρεσίβλητες απαλλάσσονται της ευθύνης τους προς αποζημίωση του αναιρεσείοντος για τα αιτούμενα διαφυγόντα

εισοδήματα αυτού, στα οποία περιλαμβάνονται οι καθαρές αποδοχές που θα αποκόμιζε με πιθανότητα κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, καθώς και οι επ' αυτών εργατικές και εργοδοτικές εισφορές. Συνακόλουθα και ενόψει του ότι ο αναιρεσειών - ενάγων δεν ισχυρίζεται ότι το εργατικό ατύχημά του οφείλεται σε δόλο των αναιρεσιβλήτων εργοδοτριών του, ούτε επικαλείται περιστατικά από τα οποία να προκύπτει η γνώση και η θέληση αυτών προς πραγμάτωση της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος, το Εφετείο το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφαση έκρινε ότι η αγωγή δεν είναι νόμιμη και απέρριψε μετά ταύτα την έφεση που είχε ασκήσει ο αναιρεσειών κατά της πρωτόδικης απόφασης η οποία είχε κρίνει ομοίως ως κατ' ουσίαν αβάσιμη, δεν παραβίασε τις ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και ο πρώτος λόγος της αιτήσεως αναιρέσεως από τον αρ. 1 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Ο ίδιος λόγος από τον αρ. 11 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ, με τον οποίο όλως αορίστως προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο δεν έλαβε υπόψη το μετ' επικλήσεως προσκομισθέν από τον αναιρεσειόντα αποδεικτικό υλικό πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, αφού η αγωγή κατά τα ως άνω εκτιθέμενα απορρίφθηκε ως μη νόμιμη χωρίς το δικαστήριο να ερευνήσει την ουσία. 3. Κατά το άρθρο 176 του ΚΠολΔ, ο διάδικος που νικήθηκε καταδικάζεται να πληρώσει τα έξοδα, κατά το άρθρο 178 του ίδιου κώδικα σε περίπτωση μερικής νίκης ή μερικής ήττας κάθε διαδίκου το δικαστήριο επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα ανάλογα με την έκταση της νίκης ή ήττας, ενώ κατά το άρθρο 179 του ίδιου κώδικα το δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει όλα τα έξοδα ή μέρος τους μόνο αν πρόκειται για διαφορές ανάμεσα σε συζύγους ή συγγενείς εξ αίματος έως και το δεύτερο βαθμό ή όταν η ερμηνεία του κανόνα δικαίου που εφαρμόστηκε ήταν ιδιαίτερα δυσχερής. Η καταψήφιση στη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νικήθηκε δεν έχει ανάγκη ειδικής αιτιολογίας και είναι συνέπεια της αρχής της ήττας (άρθρο 176 ΚΠολΔ), ενώ ο συμψηφισμός εν όλω ή εν μέρει της δικαστικής δαπάνης λόγω μερικής ήττας ή λόγω ιδιαίτερης δυσχέρειας της διάταξης που εφαρμόστηκε κατ' άρθρο 178 παρ. 1 και 179 ΚΠολΔ, απόκειται στην κυριαρχική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας που δεν ελέγχεται αναιρετικά. Επομένως, ο δεύτερος και τελευταίος λόγος αναίρεσης από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο με την προσβαλλόμενη απόφασή του προσδιόρισε τη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων στο ποσό των 700 ευρώ και τον υποχρέωσε να το καταβάλει σ' αυτούς λόγω της ήττας του, παραβίασε τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί δικαστικής δαπάνης και ειδικότερα του άρθρου 179, αφού δεν

προέβη σε συμψηφισμό των δικαστικών εξόδων ενόψει της δυσχέρειας των εφαρμοσθέντων στην κρινόμενη περίπτωση διατάξεων των άρθρων 914 επ. ΑΚ, πρέπει να απορριφθεί. Ενόψει, όλων αυτών, πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της, η κρινόμενη αίτηση και να επιβληθεί στον αναιρεσείοντα, ως ηττώμενο διάδικο, η δικαστική δαπάνη των παρισταμένων (3ης και 5ης) αναιρεσίβλητων (άρθρα 176 και 183 ΚΠολΔ), όπως ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 14-2-2012 αίτηση για αναίρεση της υπ' αρ. 6034/2009 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. Και

Επιβάλλει στον αναιρεσείοντα, τη δικαστική δαπάνη των παρισταμένων αναιρεσίβλητων (3ης και 5ης), την οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 18 Δεκεμβρίου 2013. Και

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 7 Ιανουαρίου 2014.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ